

Психологія . Робоча програма навчальної дисципліни для студентів
(назва дисципліни)
Спеціальностей факультету культури і мистецтва : Львів, 2021.

Розробники: **Рибак Оскана Степанівна**, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології ЛНУ ім.І.Франка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від. "31" серпня 2021 р.

©Рибак О.С., 2021
© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2021

1. Опис навчальної дисципліни

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни “ ПСИХОЛОГІЯ ”)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, – 3	Галузь знань «Культура і мистецтво» (шифр, назва)	Нормативна (за вибором студента) Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність Факультету культури і мистецтв (шифр, назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	Спеціалізація	2-й	-й
Курсова робота		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 90		4-й	-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	16 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		16 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		58 год.	год.
		ІНДЗ:	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: 0,55

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Суперечливе XXI ст. доводить, що знання свого внутрішнього стану, своєї душі, інтуїції, вміння спілкуватися з оточуючим світом, із соціумом – необхідна умова успіху кожної людини. Давньогрецький заклик „пізнай самого себе” залишається актуальним і сьогодні.

Програма курсу висвітлює широке коло питань психології і спрямована на формування у студентів уявлень про теоретичні аспекти психології та аналіз запропонованого матеріалу для подальшого його практичного використання не лише в професійній діяльності, а й в особистому житті.

Мета навчального курсу „Психологія” – виклад теоретичних та експериментальних основ психології, ознайомлення студентів із найбільш відомими і впливовими психологічними моделями, напрямками психології, методами психологічних досліджень, структури психіки, особистості. Це допоможе їм краще зрозуміти психологічні проблеми людини, особливості її пізнавальної сфери, проблеми формування особистості. Отже, основною метою даної дисципліни є формування системи знань і вмінь щодо загальної психологічної підготовки студентів, необхідної для вирішення практичних, професійних і наукових завдань.

Основні завдання курсу:

- Ознайомлення слухачів з психологією як науковою дисципліною та сферою професійної діяльності;
- Усвідомлення особливостей різних етапів розвитку особистості;
- Розуміння суті різних психічних явищ та фактів;
- Допомогти студентам психологічно свідомо ставитись до розв'язання особистих та професійних проблем

Отже, по закінченню курсу, студенти повинні ЗНАТИ:

1. Основні наукові психологічні категорії
2. Психологічне походження індивідуальних особливостей людини
3. Психологічні особливості різних етапів розвитку особистості
4. Особливості міжособистісного спілкування

ВМІТИ:

1. Аналізувати психічні стани та явища
2. Вступати в наукові дискусії, аргументувати власну думку, користуючись термінами наукової психології
3. Психологічно свідомо підходити до розв'язання професійних та особистих проблем.

КОМПЕТЕНЦІЇ:

- *Знання та розуміння:* Знання основних принципів та методів наукового психологічного дослідження; базові уявлення про психічні явища та феномени, сучасні напрямки та галузі психології, аспекти та види спілкування. Розуміння можливостей та специфіки різних форм фахової психологічної допомоги.

- *Застосування знань та розуміння:* Вміння виділяти та аналізувати психологічні аспекти власної професійної діяльності: здатність до ефективної співпраці в умовах командної роботи, аналіз та врахування індивідуальних особливостей колег по роботі, використання психологічних знань в роботі з учнями; здатність до розуміння власних психічних станів.
- *Формування тверджень:* Здатність критично оцінювати ситуації та сторони взаємодії, ідентифікувати конструктивні та деструктивні впливи на особистість та ділову взаємодію;
- *Комунікативні навички:* Здатність ефективно використовувати психологічні прийоми та засоби подачі інформації під час публічного виступу, у ході міжособової та групової взаємодії.
- *Навички навчання:* Здатність знаходити оптимальних шляхи конструктивного розв'язання комунікативних задач та завдань, пов'язаних із особистісним розвитком і самореалізацією. Вміння прогнозувати особисті та соціальні наслідки власних дій; формувати і досягати цілі, відповідно до наявних психологічних ресурсів та зони своєї відповідальності.

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальний курс «Психологія» актуалізує знання студентів з курсів «Соціологія», «Історія», «Біологія» та є підставою для вивчення курсів «Педагогіка» та «Психологія вищої школи».

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Психологія як наука.

1. Психологія як наука про закономірності виникнення і функціонування психіки.
2. Місце психології в системі наук. Міждисциплінарні зв'язки психології.
3. Суб'єкт та об'єкт психології. Проблема предмета психології.
4. Галузі сучасної психології та їх класифікація.
5. Завдання психології. Основні тенденції розвитку сучасної психології.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гамезо М. В., Домашенко И. А. Атлас по психологии. – М.: Педагогическое общество России, 2001. С. 12-33.
2. Гиппенрейтер Ю. Б. Введение в общую психологию: Курс лекций. – М.: ЧЕРО, 1999. – С. 9-21.
3. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х т. – М., 1992.
4. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 8-16, 91-107.
5. Основи психології: Підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – К., 1995.
6. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 11-15, 61-74.
7. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. Т. I. – М., 1989. С. 12-62.

8. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 7-13.

Тема 2. Етапи становлення психології.

1. Періодизація становлення психологічної науки.
2. Психологія як наука про душу.
3. Психологія як наука про свідомість.
4. Психологія в руслі біхевіоризму, психоаналізу і гештальтпсихології.
5. Основні напрямки сучасної психології в системі наук про людину.
6. Розвиток вітчизняної психології.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 623-650.
2. Психология: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 15-30.
3. Роменець В. А. Історія психології епохи Просвітництва. – К., 1993.
4. Роменець В. А. Історія психології XVII століття. – К., 1990.
5. Роменець В. А. Історія психології. – К., 1978.
6. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 47-135.
7. Татенко О. М. Практична психологія в Україні: історія і сучасність // Психологія: Науково-методичний збірник. – К., 1993. Вип. 40.
8. Ярошевский М. Г. История психологии. – М., 1985.

Тема 3. Методи психологічного дослідження.

1. Класифікація методів психології.
2. Спостереження.
3. Експеримент.
4. Опитування. Тести.
5. Уявлення про інші емпіричні методи.
6. Методи практичної психології: психотерапія, психокорекція, психотренінг, психологічне консультування.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бурлачук Л. Ф. Психодиагностика личности. – К.: Здоров'я, 1989. – 168 с.
2. Бурлачук Л. Ф., Морозов С. М. Словарь-справочник по психодиагностике. – СПб.: Питер Ком, 1999. – 528 с.
3. Дружинин В. Н. Экспериментальная психология. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2000.
4. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Экспериментальна психологія (дидактичний тезаурус): Навч. посіб. – К.: МАУП, 2002. – 128 с.
5. Максименко С. Д. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження. – К., 1990.
6. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 16-25.

7. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 53-61.
8. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 14-16.

Тема 4. Психологія особистості.

1. Поняття про особистість. Індивід, особистість, індивідуальність.
2. Психологічні теорії особистості.
3. Склад і структура особистості (самосвідомість, самооцінка, рівень домагань особистості).
4. Розвиток і виховання особистості.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Асмолов А. Г. Психология личности: Учебник. – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 367 с.
2. Карпенко З. С. Аксиопсихология личности. – К.: ТОВ „Міжнар. фін. агенція”, 1998. – 216 с.
3. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 335-373.
4. Психология личности: Хрестоматия. В 2-х т. – Самара: „БАХРАХ”, 1999. – Т.1. – 448 с.; Т.2 – 544 с.
5. Психология изучения личности. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 1999. – 288с.
6. Психология личности. – В 2-х т. – 2000. – 447 с.; 542 с.
7. Психология личности: Словарь-справочник / Под ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
8. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 75-102, 116-133.
9. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 274-282, 229-242.
10. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности (Основные положения, исследования и применение): Пер. с англ. – СПб.: Питер Пресс, 1997. – 608 с.

Тема 5. Темперамент.

1. Темперамент як характеристика динамічної сторони психіки.
2. Властивості нервової системи в темпераменті.
3. Типи темпераменту та їх психологічна характеристика.
4. Роль темпераменту в діяльності людини.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Мерлин В. С. Психология индивидуальности. – М.: Ин-т практ. психологии; Воронеж: НПО „МОДЕК”, 1996. – 446 с.
2. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 394-404.
3. Психология и психоанализ характера. Хрестоматия по психологии и типологии характеров. – Самара: „БАХРАХ”, 1997. – 640 с.

4. Психология личности: Словарь-справочник / Под ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
5. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 103-108.
6. Симонов П. В., Ершов П. М. Темперамент. Характер. Личность. – М.: Наука, 1984. – 161 с.
7. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 287-310.
8. Стреляу Я. Роль темперамента в психическом развитии. – М.: Прогресс, 1982. – 232 с.

Тема 6. Характер.

1. Характер як система як система найбільш стійких набутих рис особистості.
2. Структура характеру. Основні риси типового характеру.
3. Типології характеру.
4. Акцентуації характеру.
5. Формування характеру.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 405-423.
2. Лазурский А. Ф. Очерк науки о характерах. – М.: Наука, 1995. – 271 с.
3. Психология и психоанализ характера. Хрестоматия по психологии и типологии характеров. – Самара: „БАХРАХ”, 1997. – 640 с.
4. Психология личности: Словарь-справочник / Под ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
5. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 108-112.
6. Симонов П. В., Ершов П. М. Темперамент. Характер. Личность. – М.: Наука, 1984. – 161 с.
7. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 311-383.
8. Тайна характера. Чтение характера по лицу. – Х.: Фолио, 1996. – 493 с.

Тема 7. Здібності.

1. Здібності як умова успішного здійснення діяльності.
2. Природні і соціально сформовані передумови розвитку здібностей (здатки).
3. Види здібностей.
4. Рівні розвитку здібностей. Обдарованість, талант, геніальність.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гончаренко Н. В. Гений в искусстве и науке. – М.: Искусство, 1991. – 432 с.
2. Кадыров Б. Р. Способности и склонности: Психофизиология исследований. – Ташкент: Фан, 1990. – 105 с.
3. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 373-393.

4. Психология личности: Словарь-справочник / Под ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
5. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 114-116.
6. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 283-287.
7. Шадриков В. Д. Деятельность и способности. – М.: Логос, 1994. – 315 с.
8. Эфроимсон В. П. Загадка гениальности. – М.: Знание, 1991. – 60 с.

Тема 8. Емоції і почуття.

1. Поняття про емоції. Значення емоцій в житті людини. Основні функції емоцій: комунікативна, регулятивна, сигнальна, мотиваційна, оцінювальна, стимулююча, захисна. Відмінність емоцій від відчуттів і почуттів.
2. Класифікація і види емоцій. Настрій. Пристрасть. Вищі почуття.
3. Емоційні стани: афект, стрес, фрустрація.
4. Зовнішній вияв емоцій та почуттів.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Василюк Ф. Е. Психология переживания: Анализ преодоления критических ситуаций. – М., 1984. – С. 16-49.
2. Виллюнас В. К. Психология эмоциональных явлений. – М.: МГУ, 1976. – 142 с.
3. Додонов Б. И. В мире эмоций. – К., 1987. – С. 18-22.
4. Изард К. Эмоции человека. – М., 1980.
5. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 424-460.
6. Психология эмоций: Тексты. – М.: Наука, 1984.
7. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 337-364.
8. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 243-259.

Тема 9. Воля.

1. Воля та її основні ознаки. Значення волі в житті людини, в організації і регуляції її діяльності та спілкування.
2. Первинні вольові якості людини: сила волі, наполегливість, витримка. Вторинні вольові якості: рішучість, сміливість, витримка, впевненість. Третинні вольові якості: відповідальність, дисциплінованість, обов'язковість, принциповість, діловитість, ініціативність.
3. Структура вольового акту.
4. Розвиток волі в особистості.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Василюк Ф. Е. Психология переживания: Анализ преодоления критических ситуаций. – М., 1984. – С. 16-49.

2. Вилюнас В. К. Психология эмоциональных явлений. – М.: МГУ, 1976. – 142 с.
3. Додонов Б. И. В мире эмоций. – К., 1987. – С. 18-22.
4. Изард К. Эмоции человека. – М., 1980.
5. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 424-460.
6. Психология эмоций: Тексты. – М.: Наука, 1984.
7. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 337-364.
8. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 243-259.

Тема 10. Психологічний аналіз діяльності.

1. Поняття про діяльність.
2. Структура діяльності.
3. Основні різновиди діяльності.
4. Творча діяльність.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Абульханова-Славская К. А. Деятельность и психология личности. – М.: Наука 1980. – 336 с.
2. Белоусов В. В. Темперамент и деятельность. Уч. пособие. – Пятигорск, 1990. – С. 102-112.
3. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание . Личность. – М.: Политиздат, 1982. – С. 14-64.
4. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 145-164.
5. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 383-388, 426-237.
6. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. – СПб.: Питер Ком, 1999. – 720 с.
7. Суходольский Г. В. Основы психологической теории деятельности. – Л., 1988.
8. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность: В 2-х т. – М.: Педагогика, 1986. – Т. I. – С. 12-55, 56-93, 94-242.

Тема 11. Потребнісно-мотиваційна система.

1. Мотив і мотивація.
2. Психологічні теорії мотивації.
3. Потреби. Класифікація потреб.
4. Спрямованість особистості.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Асеев В. Г. Личность и значимость побуждений. – М., 1993. – 223 с.
2. Вилюнас В. К. Психологические механизмы мотивации человека. – М., 1990.
3. Занюк С. С. Психологія мотивації та емоцій. – Луцьк: ВДУ, 1997. – 180 с.

4. Маслоу А. Г. Мотивация и личность: Пер. с англ. – СПб.: Евразия, 1999. – 478 с.
5. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 461-511.
6. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 383-388, 426-237.
7. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 384-397.
8. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность: В 2-х т. – М.: Педагогика, 1986. – Т. I. – С. 12-55, 56-93, 94-242.

Тема 12. Психологія пізнавальних процесів. Відчуття.

1. Загальна характеристика пізнавальних процесів.
2. Поняття про відчуття. Значення відчуттів в житті людини.
3. Різноманітність відчуттів і відображення множини значимих для людини властивостей середовища (види відчуттів).
4. Кількісні та якісні властивості відчуттів (чутливість, абсолютний та відносний поріг, адаптація, сенсibilізація, синестезія).

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ананьев Б. Г. Теория ощущений. – Л., 1961.
2. Веккер Л. М. Психические процессы. В 3-х томах. – Т. 1. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1974. – С. 142-175.
3. Дика О. І. Генеза чутливості: філософсько-філогенетичне дослідження. – Дніпропетровськ: Дніпро, 1996.
4. Лурия А. Р. Ощущения и восприятие. – М., 1975.
5. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 165-180.
6. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 185-216.
7. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 136-156.
8. Хрестоматия по ощущению и восприятию // Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, М. Б. Михалевской. – М.: Изд-во МГУ, 1975. – С. 219-269.

Тема 13. Сприймання.

1. Поняття про сприймання. Відмінність сприймання від відчуття.
2. Види сприймання.
3. Основні властивості сприймання: предметність, константність, цілісність.
4. Ілюзії зорового сприймання.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Веккер Л. М. Психические процессы. – Том 1. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1974. – С. 175-277.
2. Логвиненко А. Д. Психология восприятия. – М.: Изд-во МГУ, 1987.
3. Лурия А. Р. Ощущения и восприятие. – М., 1975.
4. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 181-200.

5. Познавательные процессы: ощущения, восприятие / Под ред. А. В. Запорожца и др. М.: Педагогика, 1982. С. 246 – 276.
6. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 185-216.
7. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 136-156.
8. Хрестоматія по ощущению и восприятию / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, М. Б. Михалевской. – М.: Изд-во МГУ, 1975. – С. 47-217, 273-393.

Тема 14. Пам'ять.

1. Загальне уявлення про пам'ять. Значення пам'яті в житті і діяльності людини.
2. Види пам'яті та їх особливості.
3. Процеси пам'яті: запам'ятання, збереження, відтворення, впізнавання, забування.
4. Закони пам'яті. Явище ремінісценції.
5. Формування і розвиток пам'яті. Мнемотехніка та ейдетика.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Заика Е. В. Память: ее развитие и совершенствование // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – № 8. – С. 39-44.
2. Лурия А. Р. Внимание и память. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1975. – С. 42-46, 64-88.
3. Лурия А. Р. Маленькая книжка о большой памяти. – М.: Изд-во МГУ, 1968.
4. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 217-259.
5. Психология памяти / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. – М.: ЧеРо, 2000.
6. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 417-245.
7. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 164-177.
8. Хрестоматія по общей психологии. Психология памяти / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. – М.: Изд-во МГУ, 1979.

Тема 15. Мислення

1. Поняття про мислення. Відмінність мислення від сприймання та інших психічних процесів.
2. Види мислення: понятійне, образне, наочно-образне, наочно-дійове. Особливості і сфера застосування кожного виду мислення.
3. Логічні операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, конкретизація.
4. Основні процеси мислення: поняття, судження, умовисновок. Індукція та дедукція.
5. Класифікація людей за типами мислення.

6. Способи активізації мислення.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Веккер Л. М. Психические процессы. Том 2. Мышление и интеллект. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1976.
2. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 273-310.
3. Петухов В. В. Психология мышления. – М.: Изд-во МГУ, 1987.
4. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 270-310.
5. Солсо Р. Л. Когнитивная психология: Пер. с англ. – М.: Тривола, 1996. – 336 с.
6. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 178-196.
7. Холодная М. А. Психология интеллекта. – М., 1997.
8. Хрестоматия по общей психологии. Психология мышления / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. В. Петухова. – М.: Изд-во МГУ, 1981.

Тема 16. Мовлення:

1. Поняття про мову та мовлення. Значення мовлення в житті людини. Мовлення як засіб спілкування (комунікації) і узагальнення (мислення).
2. Функції мовлення: сигніфікативна (позначення), узагальнення, комунікації.
3. Види мовленнєвої діяльності та їх особливості.
4. Основні етапи мовлення. Уявлення про внутрішнє мовлення, його структура і значення. Егоцентричне мовлення дитини як проміжна форма між внутрішнім і зовнішнім мовленням.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Выготский Л. С. Мышление и речь // Выготский Л. С. – Собр.соч. В 6 томах. – Том 2. – М.: Педагогика, 1982. – С. 42-62, 89-118, 295-362.
2. Леонтьев А. А. Язык, речь, речевая деятельность. – М.: Наука, 1974.
3. Лурия А. Р. Язык и сознание. – М.: Изд-во МГУ, 1979. – С. 115-128, 135-141, 187-200, 203-216.
4. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 311-334.
5. Пиаже Э. Речь и мышление ребенка. – СПб., 1997.
6. Семиченко В. А. Психология речи. Учебн. Пос. – К.: Магистр-S, 1998. – 112 с.
7. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 211-214.
8. Чибісова Н. Г., Тарасова О. І. Культура мовлення та її особливості. Риторика. Навчальний посібник. – К: Центр навчальної літератури, 2003. – 32 с.

Тема 17. Уява.

1. Уява та її сутність. Основні відмінності уяви від образів пам'яті та сприймання. Функції уяви. Використання уяви в аутотренінгах, психотерапії і проєктивних тестах.
2. Види уяви та їх особливості: активна, пасивна, продуктивна, репродуктивна. Сновидіння, галюцинації і мрії як особливі види уяви.
3. Прийоми створення образів уяви.
4. Уява і творчість.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте. – СПб., 1997. – С. 436-442.
2. Дудецкий А. Я., Юлустина Е. А. Психология воображения (фантазия). – М., Смоленск, 1997.
3. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 260-272.
4. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 315-336.
5. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості. – К.: ІЗМН, 1996. – 236 с.
6. Розет И. М. Психология фантазии: Экспериментально-теоретическое исследование внутренних закономерностей продуктивной умственной деятельности. Изд. 2-е. – Минск: Университетское, 1991.
7. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 203-210.
8. Страхов И. В. Психология воображения. Саратов, 1971. С. 3 - 70.

Тема 18. Увага.

1. Особливості уваги як психічного процесу і стану людини. Функції уваги. Роль уваги у інших пізнавальних процесах.
2. Властивості уваги: об'єм, концентрація, розподіл, стійкість, коливання, переключення.
3. Види уваги: природна і соціально зумовлена; мимовільна, довільна, післядовільна; безпосередня та опосередкована; чуттєва та інтелектуальна.
4. Розвиток уваги. Умови, що полегшують довільне зосередження уваги.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Джелали А. Секреты Наполеона. Память. Внимание. Скорочтение. – Харьков, 1995.
2. Матюгин И. Ю., Аскоченская Т. Ю., Бонк И. А. Как развивать внимание и память вашего ребенка. – М., 1995.
3. Лурия А. Р. Внимание и память. Материалы к курсу лекций по общей психологии. – М.: Изд-во МГУ, 1975. – С. 4-32.
4. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 1997. – С. 201-216.
5. Неровня О. В. Психологія уваги. – Львів: Вища школа, 1973.

6. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – С. 246-269.
7. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – С. 157-164.
8. Хрестоматия по вниманию / Под ред. А. Н. Леонтьева и др. – М.: Изд-во МГУ, 1976. – С. 220-228.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Усього	Денна форма					Усього	Заочна форма					
		у тому числі						у тому числі					
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1. Психологія як наука	11	2	2				7						
Тема 2. Методи психологічної науки: методи пояснення, розуміння та впливу на психіку людини	9	2	2				5						
Тема 3. Індивідуально-типологічні особливості особистості	18	4	4				10						
Тема 4. Пізнавальні процеси особистості: відчуття, сприймання, пам'ять.	13	2	2				9						
Тема 5. Пізнавальні процеси особистості: мислення, мовлення, уява, увага.	13	2	2				9						
Тема 6. Афективна сфера особистості	11	2	2				7						
Тема 7. Соціально-психологічні основи спілкування	9	1	1				7						
Тема 8. Психологія групи	6	1	1				4						
Усього годин	90	16	16				58						

1. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не заплановані

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологія як наука	2
2	Методи психологічної науки: методи пояснення, розуміння та впливу на психіку людини	2
3	Індивідуально-типологічні особливості особистості: темперамент	2
4	Індивідуально-типологічні особливості особистості: характер та здібності	2
5	Пізнавальні процеси особистості: відчуття, сприймання, пам'ять.	2
6	Пізнавальні процеси особистості: мислення, мовлення, уява, увага.	2
7	Афективна сфера особистості	2
8	Соціально-психологічні основи спілкування	2
	Разом	16

7. Теми лабораторних занять

Лабораторних занять не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Форма роботи	Кількість годин
1	Підготовка до семінарських та модульних занять	22
2	Організація, проведення та підготовка протоколу спостереження	7
3	Розробка інтелект-карт	7
4	Підготовка до заліку	22
		58

9. Індивідуальне навчально - дослідне завдання

Індивідуального навчально-дослідного завдання не заплановано

10. Методи контролю

1. Присутність та активна робота під час занять (20 балів)
2. Підготовка протоколу спостереження (15 балів)
3. Підготовка інтелект-карти (15 балів)
4. Модульні контрольні роботи (проводиться в письмовій змішаній формі: частина питань в формі тестових завдань, частина у формі відкритих запитань) (25 балів x 2 = 50 балів)

Питання до заліку

1. Психологія як наука про закономірності виникнення і функціонування психіки.
2. Місце психології в системі наук. Міждисциплінарні зв'язки психології.

3. Суб'єкт та об'єкт психології.
4. Проблема предмета психології.
5. Галузі сучасної психології та їх класифікація.
6. Завдання психології.
7. Основні тенденції розвитку сучасної психології.
8. Періодизація становлення психологічної науки.
9. Психологія як наука про душу.
10. Психологія як наука про свідомість.
11. Психологія в руслі біхевіоризму, психоаналізу і гештальтпсихології.
12. Основні напрямки сучасної психології в системі наук про людину.
13. Розвиток вітчизняної психології.
14. Класифікація методів психології.
15. Спостереження.
16. Експеримент.
17. Опитування.
18. Тести.
19. Метод аналізу продуктів діяльності.
20. Біографічний метод.
21. Методи впливу на психіку людини: психотерапія, психокорекція, психологічне консультування.
22. Методи впливу на психіку людини: психотренінг.
23. Поняття про особистість.
24. Індивід, особистість, індивідуальність.
25. Психологічні теорії особистості.
26. Склад і структура особистості.
27. Самосвідомість і самооцінка особистості.
28. Рівень домагань особистості.
29. Спрямованість особистості.
30. Потреби і мотиви.
31. „Піраміда” потреб А. Маслоу.
32. Темперамент як характеристика динамічної сторони психіки.
33. Властивості нервової системи в темпераменті.
34. Типи темпераменту та їх психологічна характеристика.
35. Роль темпераменту в діяльності людини.
36. Характер як система як система найбільш стійких набутих рис особистості.
37. Структура характеру. Основні риси типового характеру.
38. Типології характеру.
39. Акцентуації характеру.
40. Формування характеру.
41. Здібності як умова успішного здійснення діяльності.
42. Природні і соціально сформовані передумови розвитку здібностей (здатки).
43. Види здібностей.
44. Рівні розвитку здібностей.
45. Поняття про емоції. Значення емоцій в житті людини.
46. Основні функції емоцій: комунікативна, регулятивна, сигнальна, мотиваційна, оцінкова, стимулююча, захисна.
47. Відмінність емоцій від відчуттів і почуттів.
48. Класифікація і види емоцій.
49. Вищі почуття.
50. Емоційні стани: афект, стрес, фрустрація.
51. Зовнішній вияв емоцій та почуттів.
52. Воля та її основні ознаки.

53. Значення волі в житті людини, в організації і регуляції її діяльності та спілкування.
54. Вольові якості людини.
55. Структура вольового акту.
56. Розвиток волі в особистості.
57. Поняття про діяльність.
58. Структура діяльності.
59. Основні різновиди діяльності.
60. Творча діяльність.
61. Мотив і мотивація.
62. Психологічні теорії мотивації.
63. Потреби. Класифікація потреб.
64. Спрямованість особистості.
65. Загальна характеристика пізнавальних процесів.
66. Поняття про відчуття. Значення відчуттів в житті людини.
67. Види відчуттів.
68. Кількісні властивості відчуттів.
69. Якісні властивості відчуттів.
70. Поняття про сприймання.
71. Відмінність сприймання від відчуття.
72. Види сприймання.
73. Основні властивості сприймання: предметність, константність, цілісність.
74. Ілюзії зорового сприймання.
75. Загальне уявлення про пам'ять.
76. Значення пам'яті в житті і діяльності людини.
77. Види пам'яті та їх особливості.
78. Процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення, впізнавання, забування.
79. Закони пам'яті. Явище ремінісценції.
80. Формування і розвиток пам'яті. Мнемотехніка та ейдетика.
81. Поняття про мислення. Відмінність мислення від сприймання та інших психічних процесів.
82. Види мислення: понятійне, образне, наочно-образне, наочно-дійове.
83. Логічні операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, конкретизація.
84. Основні процеси мислення: поняття, судження, умовисновок. Індукція та дедукція.
85. Класифікація людей за типами мислення.
86. Способи активізації мислення.
87. Поняття про мову та мовлення.
88. Значення мовлення в житті людини. Мовлення як засіб спілкування (комунікації) і узагальнення (мислення).
89. Функції мовлення: сигніфікативна (позначення), узагальнення, комунікації.
90. Види мовленнєвої діяльності та їх особливості.
91. Основні етапи мовлення. Уявлення про внутрішнє мовлення, його структура і значення.
92. Егоцентричне мовлення дитини як проміжна форма між внутрішнім і зовнішнім мовленням.
93. Уява та її сутність. Основні відмінності уяви від образів пам'яті та сприймання.
94. Функції уяви.
95. Види уяви та їх особливості: активна, пасивна, продуктивна, репродуктивна.
96. Сновидіння, галюцинації і мрії як особливі види уяви.
97. Прийоми створення образів уяви.
98. Уява і творчість.
99. Особливості уваги як психічного процесу і стану людини.
100. Функції уваги.

101. Роль уваги у інших пізнавальних процесах.
 102. Властивості уваги: об'єм, концентрація, розподіл, стійкість, коливання, переключення.
 103. Види уваги: природна і соціально зумовлена; мимовільна, довільна, післядовільна; безпосередня та опосередкована; чуттєва та інтелектуальна.
 104. Розвиток уваги. Умови, що полегшують довільне зосередження уваги.

Приклади тестових завдань

1. Найдавніша теорія темпераменту була розроблена:
 а) Кантом;
 б) Лесгафтом;
 в) Гіпократом;
 г) Кречмером
2. Хто з психологів спробував визначити типи темпераменту через типи морфологічної конституції, поділивши людей на астеніків і пікніків:
 а) Шелдон;
 б) Кречмер;
 в) Кант;
 г) Гіпократ

11. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовний модуль №1				Змістовний модуль №2						
T1	T2	T3	M1	T4	T5	T6	T7	T8	M2	
4	15	4	25	4	15	4	2	2	25	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік	
A	90 – 100	5	Зараховано	
B	81-89	4		Відмінно
C	71-80			Дуже добре
D	61-70	3		Добре
E	51-60			Задовільно
			Достатньо	

Рекомендована література

Базова

1. Гамезо М., Домашенко И. Атлас по психологии. - М.: Педагогическое общество России, 2001. - 276 с.
2. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. / Ю.Б.Гиппенрейтер. - М.: Изд-во «Астрель», - 2008. - 352 с.
3. Партико Т.Б. Загальна психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Т.Б.Партико. - К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. - 416 с.
4. Психологія: Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В.Рибалка, П.А.Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л.Трофімова. - К.: Либідь, 2003. - 560 с.

Допоміжна

5. Андреева Г.М. Социальная психология М.: Наука, 1994. - 325 с.
6. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х т. Т. 1: Пер. с франц.- М.: Мир 1992. - 430 с.
7. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х т. Т. 2: Пер. с франц.-М.: Мир, 1992.-376 с.
8. Колесніченко Л. А., Борисенко Л. Л. Основи психології та педагогіки: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2002. — 157 с.
9. Крайг Г. Психология развития. - СПб.: Питер, 2000. - 992 с.
10. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. - М.: ВЛАДОС, 1997. - 688 с.
11. Майерс Д. Социальная психология. - СПб.: Питер, 2000
12. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія: Навч. посібник. — К.: МАУП, 2000. — 256 с.
13. Партико Т. Б. Курс загальної психології: Навч. посібник. - Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. - 208 с.
14. Квинн В. Прикладная психология. - СПб.: Издательство «Питер», 2000. - 560 с.
15. Психология личности: Словарь-справочник / Под ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. - К.: Рута, 2001. - 320 с.
16. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. - СПб.: Питер Ком, 1999. - 720 с.
17. Столяренко Л.Д. Основы психологии. Ростов-на-Дону: «Феникс», 2000. - 672 с.
18. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности: основные положения, исследования и применение. - СПб: Питер-Пресс, 1997. - 608 с.